

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	7
-----------------------------	---

Partea întâi

STATUL ȘI DREPTURILE OMULUI

1. Noțiunea de drepturi și îndatoriri ale omului, cetățenilor și statelor	9
2. Regimul politic, democrația și drepturile omului	31
3. Drepturile omului în buna guvernare a statului de drept	46
4. Realitatea drepturilor omului în legislația și practica statelor totalitare	65
5. Sistemul românesc de protecție a drepturilor omului	87

Partea a doua

ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI DREPTURILE OMULUI

1. Evoluția istorică a problematicii populației și drepturilor omului în dreptul internațional public	109
2. Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului	127
3. Sistemul european de protecție a drepturilor omului	147
4. Protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale în sistemul O.N.U.	171
5. Protecția drepturilor omului în timp de conflict armat	196

Partea a treia

DREPTUL DE INTERVENȚIE UMANITARĂ ÎN TEORIA ȘI PRACTICA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

1. Drepturile omului și principiul neamestecului în treburile interne ale statului ...	219
1.1. Regula: neintervenția	219
1.2. Excepția: intervenția	225
2. Doctrina dreptului de intervenție umanitară	236
2.1. Origine și evoluție	236
2.2. Dilema umanism-securitate	247

3. Practica internațională contemporană de intervenție în apărarea drepturilor omului	252
3.1. Practica unilaterală și multilaterală a statelor	252
3.2. Practica organizațiilor internaționale	257
4. Intervenția NATO în Republica Federală Iugoslavia (studiu de caz)	263
4.1. Origine și desfășurare	263
4.2. Consecințe și lecții învățate	271
4.3. Concluzii privind dreptul de intervenție umanitară	277
<i>Postfață</i>	281
<i>Abrevieri</i>	283
<i>Bibliografie</i>	285

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DRAGOMAN, ION

Protecția juridică a drepturilor omului / Ion Dragoman. – București,
Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

Bibliografie

ISBN 978-973-163-255-1

341.231.14

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv
autorului/autorilor*

Redactor: Constantin FLOREA
Tehnoredactare: Marcela OLARU
Tiberiu Claudiu IONESCU
Coperta: Cornelia PRODAN

Bun de tipar: 11.07.2008; Coli tipar: 18
Format: 16/70×100

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevardul Timișoara nr.58, București, Sector 6
Tel./Fax: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

REZUMAT

Relațiile internaționale și studiile europene actuale au în centrul preocupărilor lor modalitățile creatoare și eficiente prin care sunt protejate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Autoritățile publice naționale și internaționale, organizații guvernamentale și neguvernamentale, instituții statale și ale societății civile sunt marcate în structura și activitatea lor de felul în care sunt cunoscute, respectate, implementate și restabilite trăsături ale personalității umane precum viața, sănătatea, integritatea, libera dezvoltare, proprietatea, respectul, onoarea, libertatea, dar și calități ale vieții sociale ca justiția, mediul sănătos, solidaritatea ori pedepsirea abuzurilor de orice fel. În ultimele decenii au fost dezvoltate și s-au aplicat la nivel statal, regional și mondial politici adecvate de protecție juridică și nejuridică a drepturilor individuale și colective. Iar criteriul de delimitare între statul de drept și regimul totalitar, între democrație și dictatură, între buna guvernare și cea ineficientă a devenit tot respectul față de libertățile umane fundamentale. Faptul că acestea au devenit valoarea supremă a societății organizate la începutul secolului XXI a determinat o adevărată inflație a literaturii genului.

Unor astfel de comandamente și preocupări le răspunde și lucrarea de față, plecând de la constatarea că sunt câteva decenii de când drepturile omului au devenit o forță reală în organizarea și funcționarea societăților naționale moderne, precum și în evoluția filosofiei și practicii relațiilor internaționale. Cauză și efect al globalizării, noua politică a promovării drepturilor omului pretutindeni în lume se bazează pe împărtășirea de către indivizi și comunități umane a acestei valori universale.

În cele trei părți ale lucrării vom încerca să vedem cum individul poate și trebuie să fie în centrul atenției organizării societății din moment ce aceasta nu are un scop în sine, finalitatea sa fiind binele și fericirea fiecărei ființe umane în context național, regional și universal, căci înțelegerea fenomenologiei complexe a drepturilor și libertăților face parte din perfecționarea vieții și existenței noastre reale ca specie rațională și socială. Rezultat al meditațiilor autorului, dar și al dezbaterilor din sistemul de educație și de comunicare științifică, textul care urmează va evidenția faptul paradoxal că drepturile omului nu sunt ceva de la sine înțeles, un dar dumnezeiesc împlinit ineluctabil, ci implică luptă insistentă și apărare perpetuă împotriva amenințărilor, riscurilor, pericolelor și vulnerabilităților interne și externe, la nevoie chiar și folosirea forței.

Dorind ca lucrarea să fie mai mult decât un simplu curs universitar, în care s-ar transmite simple informații, oricât de academice ar fi acestea, ci, mai degrabă, un îndreptar de viață și un îndreptar de acțiune, am insistat în special pe modul în care drepturile și libertățile inerente ființei umane sunt influențate de alte fenomene de o deosebită actualitate, precum conflictele armate, proliferarea armelor și în special a celor de distrugere în masă, a rețelelor crimei organizate transfrontaliere, a terorismului internațional. Toate acestea au obligat la o abordare interdisciplinară, din care nu lipsesc latura practică a posibilității intervenției umanitare, dar și studiile de caz. Între intențiile cărții s-au aflat sublinierea expansiunii geografice a materiei drepturilor omului, modelul european de protecție influențând decisiv și alte continente ale globului, creșterea neconținută a sferei libertăților protejate și perfecționarea permanentă a mecanismelor protectoare. Preeminența drepturilor omului face să dispară diferențele dintre dreptul internațional, cel european și dreptul național, sprijinind puterea comunitară a instituțiilor publice, societății civile și indivizilor de a edifica relații sociale pătrunse în profunzime de ideea respectării drepturilor omului. Căci drepturile omului nu rămân doar o filosofie fără aplicații practice, nu sunt numai o religie a sfârșitului de secol XX și nici noua ideologie a viitorului, care să fie impusă universal, ci un ideal care se propune tuturor colectivităților umane organizate și fiecărei ființe umane în parte.